

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Advokaat Kristjan Kers
EMERALD Advokaadibüroo
menetus@emerald.legal

Teie 14.02.2025
Meie 31.03.2025 nr 20-1/1670

Vastus pöördumisele

Pöördusite Justiits- ja Digiministeeriumi poole seoses reostusega Lepiku kinnistul ja Kose Vallavalitsuse tegevusetusega.

Täname Teid pöördumise eest. Informatsioon kohalike omavalitsusüksuste tegevuse kohta on meile oluline.

Vastavalt [Vabariigi Valitsuse seaduse](#) § 75³ lõikele 1 teostab Justiits- ja Digiministeerium haldusjärelevalvet kohaliku omavalitsuse üksuste [haldusaktide](#) õiguspärasuse üle. Selgitame esmalt, et Justiitsministeeriumi poolt teostatava järelevalve eelduseks on Vabariigi Valitsuse seaduse § 75³ lõikest 4 tulenevalt kohaliku omavalitsuse üksuse haldusakti õigusvastasus ja avaliku huvi rikkumine. Kui valdkonna eest vastutav minister või tema volitatud ametnik leiab, et kohaliku omavalitsuse üksuse haldusakt või selle andmata jätmine on õigusvastane ja rikub avalikku huvi, võib ta 30 tööpäeva jooksul haldusakti andmisest või sellest keeldumisest teadasaamisest arvates teha kirjaliku ettepaneku tunnistada haldusakt kehtetuks, viia see õigusnormidega vastavusse või anda nõutav haldusakt välja (VVS § 75³ lõige 4). Sõltumata sellest, kas tingimused on või ei ole täidetud, on ministeeriumil kaalutusõigus küsimuses, kas järelevalvet alustada või mitte.

Justiits- ja Digiministeeriumi poolt läbiviidavas haldusjärelevalves oleme avaliku huvi sisustanud kui ülekaaluka huvi kohaliku omavalitsuse või riigi elanike vaatest tervikuna, mis hõlmab laiemalt ühiskondlikke hüvesid ja väärtusi. Selliseks saavad olla näiteks rahva tervis, riigikaitse ja -julgeolek, kultuur, loodus, üldine heaolu (loetelu ei ole ammendav) ehk sellised asjaolud, mis puudutavad tervet kogukonda. Seega järelevalve põhiküsimus on, kas haldusakt on seadustega kooskõlas, mitte niivõrd küsimus, kas isiku subjektiivseid õigusi on rikutud (kuigi need küsimused võivad olla lahutamatu seotud), mistõttu ei saa ega pea järelevalve esmane mõte olema erahuvide kaitse.

VVS §-s 75³ sätestatud protestiga seonduvat reguleerib [halduskohtumenetluse seadustiku](#) (HKMS) 25. peatükk. HKMS § 6 lõike 1 kohaselt loetakse haldusaktiks haldusakt [haldusmenetluse seaduse](#) (HMS) § 51 tähenduses, haldusleping HMS § 95 tähenduses, samuti üksikjuhtumit reguleeriv halduse siseakt.

Taotlete Kose Vallavalitsuse suhtes haldusjärelevalve algatamist seoses valla ilmse tegevusetusega Krei külas tuvastatud reostuse põhjuste kindlakstegemisel ja likvideerimisel, valla kohustamist luua viivitamatult juurdepääs puhtale joogiveele, kaasata reostuse põhjuste kindlakstegemiseks hüdrogeoloog ning viia Krei külas rajatud reovee kogumislahendused seadusega kooskõlla.

Justiits- ja Digiministeerium saab kohalikule omavalitsusele ettepaneku teha vaid haldusakti andmise, mitte toimu(n)u tegemise (joogivee tagamise, eksperdi kaasamise jms) kohta. Ulatusliku reostuse likvideerimine saab küll kindlasti olla avaliku huvi objekt, kuid praegusel hetkel ei nähtu asjaoludest piisavalt selgelt haldusakti, millest (või mille andmisest keeldumisest) olukord on tekkinud. Seetõttu ei tee Justiits- ja Digiministeerium Kose Vallavalitsusele ettepanekut haldusaktide andmiseks,

muutmiseks või kehtetuks tunnistamiseks. Kui edaspidi selgub, et selline haldusakt siiski eksisteerib, on ministeeriumil võimalik selle (andmisest keeldumise) üle järelevalvet teostada.

Selgitame, et kui kohaliku omavalitsuse üksuse poolt on rikutud isiku subjektiivseid õigusi, on isikul oma õiguste kaitseks õigus esitada vaie kohaliku omavalitsuse üksusele või pöörduda kaebusega halduskohtusse.

Avaldame lootust, et meie selgitused on informatiivsed ning abiks edasiste tegevuste planeerimisel.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Glen Roosaar
nõunik

Glen Roosaar 53293222
Glen.Roosaar@justdigi.ee